

Sygn. akt IV P 45/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 maja 2021 roku

Sąd Rejonowy w Belchatowie Wydział IV Pracy

w składzie następującym:

Przewodniczący : Sędzia SR Beata Grabiszewska

Protokolant: Wiesława Rudzka

po rozpoznaniu w dniu 26 kwietnia 2021 roku w Belchatowie

na rozprawie

sprawy z powództwa A. S.

przeciwko Centrum (...) w B.

o odprawę emerytalną

- 1. zasądza od pozwanego Centrum (...) w B. na rzecz powoda A. S. kwotę 11.336,40 zł (jedenaście tysięcy trzysta trzydzieści sześć złotych czterdzieści groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 28 listopada 2017 roku do dnia zapłaty, tytułem odprawy emerytalnej;**
- 2. nakazuje pobrać od pozwanego Centrum (...) w B. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Belchatowie kwotę 567,00 zł (pięćset sześćdziesiąt siedem złotych 00/100) tytułem zwrotu niewiszczonych kosztów sądowych.**

Sygn. akt IV P 45/20

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 24 sierpnia 2020 roku (data wpływu do Sądu), skierowanym przeciwko Centrum (...) w B. (obecnie Centrum (...)), powód A. S. wnosił o zasądzenie na jego rzecz kwoty 11.336,40 zł tytułem odprawy emerytalnej wraz z odsetkami za opóźnienie od dnia 28 listopada 2017 roku do dnia zapłaty. Powód wnosił także o zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu powód podał, że był zatrudniony u pozwanego jako nauczyciel praktycznej nauki zawodu w okresie od dnia 1.09.1997 roku do 31.08.2017 roku. Stosunek pracy ustał w wyniku rozwiązania umowy o pracę na podstawie art. 20 ust. 1 pkt 2 ustawy Karta Nauczyciela i pozwany wypłacił mu 6-miesięczną odprawę. W dniu 31 sierpnia 2017 roku powód miał ukończone 65 lat i 9 miesięcy, posiadał wiek emerytalny. W dniu 26 września 2017 roku złożył wniosek o emeryturę, która została mu przyznana od 1 października 2017 roku. W okresie od 1 do 30 września 2017 roku nie podjął żadnej pracy zarobkowej. Zdaniem powoda pomiędzy rozwiązaniem stosunku pracy a nabyciem prawa do emerytury istnieje bezpośredni związek.

A. S. podnosił, że stosownie do art. 87 ust. 2 Karty Nauczyciela przysługuje mu odprawa emerytalna w wysokości 3-miesięcznego wynagrodzenia. Powód wystąpił do pracodawcy o wypłatę odprawy, jednak pozwany odmówił.

W odpowiedzi na pozew z dnia 2 listopada 2020 roku pozwane Centrum (...) w B. wniosło o oddalenie powództwa.

W uzasadnieniu pozwany podnosił, że nauczycielowi można wypłacić odprawę emerytalną, jeśli po zakończeniu stosunku pracy przeszedł na emeryturę, jednakże musi to nastąpić bezpośrednio po rozwiązaniu stosunku pracy. Powód zaś przeszedł na emeryturę miesiąc po ustaniu stosunku pracy.

W toku procesu strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. S. był pracownikiem pozwanego Centrum (...) w B. od dnia 1 września 1997 roku do 31 sierpnia 2017 roku. Powód pracował na stanowisku nauczyciela praktycznej nauki zawodu. Stosunek pracy z pozwanym Centrum został rozwiązany na podstawie art. 20 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela z przyczyn ekonomicznych spowodowanych zmniejszeniem liczby oddziałów. Na podstawie art. 20 ust. 2 Karty Nauczyciela powodowi została wypłacona odprawa w wysokości 6-miesięcznego wynagrodzenia.

(okoliczności bezsporne)

Po rozwiązaniu stosunku pracy A. S. nie wykonywał pracy zarobkowej, nie korzystał ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

W chwili rozwiązania stosunku pracy nie osiągnął wieku uprawniającego go do emerytury. Taki wiek osiągnął od 1 października 2017 roku w związku z wejściem w życie przepisów dotyczących obniżenia wieku emerytalnego. Powód informował pracodawcę, że po rozwiązaniu stosunku pracy przejdzie na emeryturę. Wniosek o emeryturę powód złożył w dniu 26 września 2017 roku. Decyzją z dnia 2 października 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał mu emeryturę od dnia 1 października 2017 roku, tj. od daty określonej w przepisach.

(dowód: zeznania powoda A. S. – nagranie rozprawy z dnia 22.03.2021 r., 00:02-00:11; protokół elektroniczny - k. 20, nagranie rozprawy z dnia 26.04.2021r., 00:01- 00:04; protokół elektroniczny – k. 27, zeznania pozwanego A. J. – nagranie rozprawy z dnia 22.03.2021 r., 00:11-00:21; protokół elektroniczny - k. 20; decyzja ZUS – k. 23)

Pismem z dnia 28 listopada 2017 roku skierowanym do pozwanego pracodawcy, powód zwrócił się o wypłatę odprawy emerytalnej. Pracodawca odmówił wypłaty odprawy.

(dowód: pismo powoda – k. 6, pismo pozwanego – k. 7)

Wysokość ewentualnej odprawy dla powoda, obliczona przez pozwanego stanowi kwotę 11336,40 zł.

(dowód: wyliczenie – k. 24)

Stan faktyczny przedmiotowej sprawy Sąd ustalił na podstawie zeznań stron oraz dokumentów zawartych w aktach sprawy i aktach osobowych powoda. Spór w tej sprawie ma charakter prawny.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Roszczenie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 87. ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela (Dz.U.2019.2215 t.j. ze zm.) nauczycielowi spełniającemu warunki uprawniające do emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy lub nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, którego stosunek pracy ustał w związku z przejściem na emeryturę, rentę z tytułu niezdolności do pracy lub nauczycielskie świadczenie kompensacyjne, jeżeli nie uzyskał z tego tytułu odprawy przewidzianej w art. 28, przyznaje się odprawę w wysokości dwumiesięcznego ostatnio pobieranego wynagrodzenia w szkole będącej podstawowym miejscem jego pracy. Ustęp 2 powołanego przepisu stanowi, że nauczycielowi spełniającemu warunki uprawniające do emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy lub nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, którego stosunek pracy ustał w związku z przejściem na emeryturę, rentę z tytułu niezdolności do pracy lub nauczycielskie świadczenie

kompensacyjne, który przepracował w szkole co najmniej 20 lat, przyznaje się odprawę w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia ostatnio pobieranego w szkole będącej podstawowym miejscem jego pracy.

Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 1 i 2, oblicza się według zasad obowiązujących przy ustalaniu ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy (ust. 3), a w razie zbiegu prawa do odprawy wymienionej w ust. 1 i 2, przysługuje jedna odprawa – korzystniejsza (ust. 4).

Odprawa jest świadczeniem obligacyjnym (roszczeniowym), a zatem pracodawca nie ma prawa odmówić jej wypłaty pracownikowi, jeżeli spełnione są wszystkie przesłanki jej nabycia.

Przesłankami nabycia prawa do odprawy są: rozwiązanie stosunku pracy, przyznanie przez organ rentowy emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy i związek pomiędzy rozwiązaniem stosunku pracy a „przejściem” na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy.

W przedmiotowej sprawie stosunek pracy z pozwanym Centrum został rozwiązany na podstawie art. 20 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela z przyczyn ekonomicznych spowodowanych zmniejszeniem liczby oddziałów. Na podstawie art. 20 ust. 2 Karty Nauczyciela powodowi została wypłacona odprawa w wysokości 6-miesięcznego wynagrodzenia.

Karta Nauczyciela nie zawiera uregulowań, które ograniczałyby prawo nauczyciela mianowanego do odprawy emerytalnej lub rentowej w sytuacji, gdy nauczyciel zwolniony w trybie art. 20 ust. 1 Karty Nauczyciela wystąpi z wnioskiem o przejście na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy i zostanie stwierdzone przez organ rentowy, że spełnia warunki uprawniające do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy. Oznacza to, że w takiej sytuacji nauczycielowi mianowanemu przysługuje zarówno odprawa przewidziana w art. 20 ust. 2, jak i odprawa emerytalna lub rentowa określona w art. 87 Karty Nauczyciela. Takie stanowisko zawarł Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 2 października 2008 roku (I PK 54/08; LEX nr 509038). Jednocześnie Sąd Najwyższy wskazał, że związek ustania stosunku pracy z przejściem na emeryturę lub rentę - o jakim stanowi art. 87 ust. 1 Karty Nauczyciela (podobnie jak art. 92¹ k.p.) - nie musi być przyczynowo-skutkowy, może być tylko funkcjonalny albo czasowy. Prawo do pieniężnej odprawy emerytalnej lub rentowej należy do płacowych uprawnień pracowniczych, których można pozbawić pracownika wyłącznie w razie wystąpienia normatywnie określonej przeszkody (przesłanki negatywnej) jego nabycia; może nią być na przykład zakaz ponownego nabycia tego prawa przez pracownika, który wcześniej otrzymał odprawę z tego samego tytułu (art. 92 1 k.p.), a w przypadku nauczyciela mianowanego - otrzymanie przez niego odprawy przewidzianej w art. 28 Karty Nauczyciela (art. 87 ust. 1 tej ustawy). Także nabycie przez nauczyciela mianowanego prawa do odprawy emerytalnej nie wyłącza uzyskania przez niego odprawy z tytułu rozwiązania stosunku pracy z przyczyn organizacyjnych leżących po stronie szkoły (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2001 roku, I PKN 565/00, OSNP 2003, poz. 251).

Z ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że związek między ustaniem stosunku pracy a przejściem na rentę inwalidzką lub emeryturę jest ujmowany szeroko. Nabycie prawa do jednego z tych świadczeń nie musi wobec tego stanowić przyczyny rozwiązania stosunku pracy. Związek między rozwiązaniem stosunku pracy a nabyciem prawa do emerytury lub renty może mieć charakter przyczynowy (rozwiązanie stosunku pracy następuje dlatego, że pracownikowi przysługuje prawo do świadczenia), czasowy (rozwiązanie stosunku pracy zbiega się w czasie z nabyciem prawa do świadczenia niezależnie od przyczyny rozwiązania stosunku pracy), bądź czasowo-przyczynowy (przyczyną rozwiązania stosunku pracy jest nabycie prawa do emerytury lub renty i rozwiązanie następuje w chwili przyznania świadczenia). Między rozwiązaniem stosunku pracy a nabyciem prawa do świadczenia może zachodzić także związek funkcjonalny, gdy rozwiązanie stosunku pracy następuje przed spełnieniem warunków uprawniających do emerytury lub renty inwalidzkiej, ale nabycie prawa do jednego z tych świadczeń i przyznanie świadczenia po ustaniu zatrudnienia jest konsekwencją sytuacji bezpośrednio poprzedzającej rozwiązanie stosunku pracy. Związek czasowy lub funkcjonalny między rozwiązaniem stosunku pracy a przejściem na emeryturę zostaje zachowany w pewnych wypadkach także wtedy, gdy spełnienie wszystkich przesłanek nabycia prawa do emerytury nie nastąpiło przed rozwiązaniem stosunku pracy, lecz w niedalekiej przyszłości po tej dacie, a z okoliczności sprawy wynika,

że rozwiązanie stosunku pracy doprowadziło do skorzystania przez pracownika z przysługujących mu uprawnień z ubezpieczenia społecznego. (m. in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 kwietnia 2015 r., II PK 136/14 LEX nr 1666017).

Powyższe stanowisko Sąd Najwyższy potwierdził w uzasadnieniu uchwały składu siedmiu sędziów z dnia 28 czerwca 2017 roku w sprawie III PZP 1/17 (OSNP 2018/1/1).

W przedmiotowej sprawie stosunek pracy pomiędzy stronami został rozwiązany w dniu 31 sierpnia 2017 roku na podstawie art. 20 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela z przyczyn ekonomicznych spowodowanych zmniejszeniem liczby oddziałów. Powód nabył prawo do emerytury od 1 października 2017 roku, od daty osiągnięcia wieku emerytalnego.

W ocenie Sądu istnieje związek czasowo - funkcjonalny pomiędzy ustaniem stosunku pracy a nabyciem prawa do emerytury przez powoda. Ten normatywny związek jest rozumiany w ten sposób, że gdyby nie ustanie stosunku pracy, to pracownik spełniający warunki uprawniające do renty lub emerytury nie wystąpiłby o przyznanie jednego z tych świadczeń. Dlatego pojęcie przejścia na rentę lub emeryturę interpretowane jest w kategoriach obiektywnych, co oznacza, że nie jest ważny zamiar pracownika skorzystania z tych świadczeń, lecz rzeczywisty, obiektywny skutek w postaci skorzystania z przyznanego świadczenia rentowego lub emerytalnego w związku z ustaniem stosunku pracy (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 4 czerwca 1991 r., I PZP 17/91, OSNCP 1992 nr 3, poz. 37).

Przejście na emeryturę nie musi być zatem jedyną, wyłączną i bezpośrednią przyczyną rozwiązania stosunku pracy. Odprawa przysługuje z uwagi na fakt przejścia na emeryturę, niezależnie od przyczyn, które legły u podstaw rozwiązania stosunku pracy (zob. także wyrok z dnia 2 marca 2010 r., II PK 239/09, LEX nr 585781). Związek funkcjonalny zachodzi, gdy rozwiązanie stosunku pracy następuje wprawdzie przed ustaleniem prawa do świadczenia emerytalnego, ale jego przyznanie jest konsekwencją sytuacji bezpośrednio poprzedzającej ustanie zatrudnienia (wyrok z dnia 6 maja 2003 r., I PK 257/02, OSNP 2004 nr 15, poz. 267 oraz z dnia 25 maja 2016 r., II PK 130/15, Monitor Prawa Pracy 2016 nr 8, s. 420).

Powód nabył prawo do emerytury po upływie miesiąca od rozwiązania stosunku pracy. Podzielając poglądy Sądu Najwyższego, że nie ma uzależnienia prawa do odprawy od sposobu rozwiązania stosunku pracy (m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 9 stycznia 2001 roku, I PKN 172/00; OSNAPiUS 2002, poz. 380; z dnia 16 listopada 2001 roku, I PKN 670/00, (OSNP 2003, poz. 465) Sąd ocenił roszczenie powoda o odprawę emerytalną za uzasadnione, biorąc także pod uwagę okoliczność, iż Karta Nauczyciela nie wyłącza prawa do odprawy emerytalnej przy uzyskaniu odprawy w związku z rozwiązaniem stosunku pracy z przyczyn organizacyjnych leżących po stronie szkoły.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i rozważania Sąd na podstawie art. 87 ust. 2 Karty Nauczyciela uwzględnił powództwo w całości.

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 § 1 i 2 kc.

Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 roku (tekst jedn. Dz.U.2019.785 ze zm.) w zw. z art. 98 kpc Sąd nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 567,00 złotych tytułem zwrotu nieuiszczonych kosztów sądowych, na którą składa się opłata od pozwu, której powód nie miał obowiązku uiścić